

The Metabolism of Tenement Towns on a Planet of Fast Fashion

Journal Article

Author(s):

Bathla, Nitin

Publication date:

2019-10

Permanent link:

<https://doi.org/https://doi.org/10.3929/ethz-b-000408394>

Rights / license:

In Copyright - Non-Commercial Use Permitted

Originally published in:

Oase(104)

**THE URBAN
HOUSEHOLD OF
METABOLISM
OASE #104**

Journal for Architecture/ Tijdschrift voor architectuur

**HET STEDELIJK
HUISHOUDEN
VAN HET
METABOLISME**

1 David Peleman, Bruno Notteboom, Michiel Dehaene

Fragments of a Changing Natural History of Urbanisation

Fragmenten van een veranderende natuurlijke historie van de verstedelijking

12 Koenraad Danneels

Meat as an Urban Question

The Ghent Slaughterhouse in the Nineteenth Century

Vlees als stedelijke kwestie

Het slachthuis van Gent in de negentiende eeuw

22 Burkay Pasin, Gül Kacmaz Erk

The Metabolism of the Victorian Turkish Bath

Het metabolisme van het Victoriaanse Turkse bad

32 Ben Vandenput

Victor Hugo's Paris of Sewers

'a Paris ... of mire ... minus the human form'

Victor Hugo's Parijs van de riolen

'Een wereld van uitwerpsels waaraan alleen de menselijke gedaante ontbreekt'

38 Julia von Mende

The Dispersed Home

Spatial Reallocations between the Private and the Public Domain

Het versnipperde wonen

Ruimtelijke herverdeling tussen het-private en het publieke domein

50 Nitin Bathla

The Metabolism of Tenement Towns on a Planet of Fast Fashion

Het metabolisme van de arbeiderswijk in de wereld van snelle mode

56 Dagmar Pelger, Emily Kelling

Dispersed Dwelling as Enforced Commoning
Homeless Newcomers in Berlin's Hostel Industry

Verspreid wonen als gedwongen samenlevingsvorm

Dakloze nieuwkomers in de Berlijnse hostelindustrie

69 Ludo Groen

Haussmann and the House of Fashion

Haussmann en het Huis voor de Mode

75 Andrea Bortolotti, Andrea Aragone, Marco Ranzato

Charting the Spatiality of the Brussels Biowaste Metabolism

De ruimtelijke aspecten van het Brusselse bioafval metabolisme in kaart gebracht

86 Ciel Grommen, Dieter Leyssen, Maximiliaan Royakkers

Seasonal Neighbours

The Social Role Of Seasonal Migrant Workers In Horticulture In Haspengouw

Tijdelijke bureu

De maatschappelijke rol van seizoensmigranten in de Haspengouwse tuinbouw

91 Nadia Casabella, Jan Denoo

Food Aid in Brussels and Urban Citizenship

Brusselse voedselhelp en stedelijk burgerschap

103 Riccardo M. Villa

The Umwelt as a Project

Designs of the Urban Milieu in the Age of Bio-Power

De Umwelt als project

Het stedelijk milieu in het tijdperk van biomacht

113 Hans Vandermaelen

Urban Manure Systems and the Historical Articulation of the Urban Nutrient Question

Stadsmeststelsels en de historische articulatie van het stedelijk nutriëntenvraagstuk

9 789462 085176 >

Credits/ Colofon

Independent Peer-Reviewed Journal for Architecture, published by nai010 publishers for the OASE Foundation/ Onafhankelijk Peer-Reviewed architectuurtijdschrift, uitgegeven door nai010 uitgevers voor de stichting OASE

OASE is made possible with the support of the Creative Industries Fund NL and the associated universities and institutions.

OASE wordt mede mogelijk gemaakt met de steun van het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, de Van Eesteren-Fluck & Van Lohuizen Stichting en de geassocieerde universiteiten en instellingen.

creative industries fund NL

stimuleringsfonds creatieve industrie

nai010 publishers/uitgevers
Tel +31 (0)10 2010133
info@nai010.com
www.nai010.com
www.oasejournal.nl

ISSN 0169-6238
ISBN 978-94-6208-517-6

OASE 104 is also available as e-book (pdf)
ISBN 978-94-6208-529-9 (e-book, pdf)

OASE
p/a D'Laine Camp
Prins Frederik Hendrikstraat 107
3051 ER Rotterdam
the Netherlands

Editors/ Redactie
Tom Avermaete
Aslı Çiçek,
Bart Decroos
Jantje Engels
Christoph Grafe
Sereh Mandias
Bruno Notteboom
Véronique Patteeuw
David Peleman,
Hans Teerds
Christophe Van Gerrewey

Editors of this issue/ Kernredactie
David Peleman
Bruno Notteboom,
Michiel Dehaene (guest editor/
gastredacteur)

Managing editor/ Redactiesecretaris
D'Laine Camp

Academic editor/
Wetenschappelijk redacteur
Véronique Patteeuw

Members of the Board/ Bestuursleden
Bart Decroos
Jeroen Geurst
Fransje Hooimeijer
Claudia Linders
Dirk De Meyer
Bruno Notteboom
Frits Palmboom
Véronique Patteeuw
Christian Rapp
Bart Reuser
Saskia van Stein
Paul Vermeulen

Associated Universities and Institutions/
Geassocieerde universiteiten en
instellingen

Technische Universiteit Delft
Technische Universiteit Eindhoven
Academie van Bouwkunst Amsterdam
Rotterdamse Academie van Bouwkunst
ArtEZ Academie van Bouwkunst Tilburg
Academie van Bouwkunst Groningen
Maastricht Academy of Architecture
Katholieke Universiteit Leuven campus
Leuven

Katholieke Universiteit Leuven campus
Brussel

Katholieke Universiteit Leuven campus
Gent

Universiteit Gent
Universiteit Hasselt
Universiteit Antwerpen
Bergische Universität Wuppertal

Academic Board/ Wetenschappelijk
comité

Christine Boyer
Adri van den Brink,
Maristella Casciato,
Bernard Colenbrander
Oswald Devisch
Adrian Forty
Marc Glaudemans
Klaske Havik
Rayesj Heynickx,
Michael Müller
Kris Scheerlinck,
Lara Schrijver
Arjan van Timmeren
Pieter Uyttenhove

Photo credits/ Fotografie
Cover/omslag Guillaume Jacquemyns,
La vie sociale dans le Borinage houiller
(Brussel: Librairie Falk Fils, 1939)
p. 14 (top/boven) B.J. Saurel
p. 14 (bottom/onder) Universiteitsarchief
Gent, ARCH.0373.0007
p. 18 (top/boven) Gent Blogt
p. 18 (bottom/onder) SAG, Atlas
Goetghebuer, L19/11

p.24 (top/boven) RIBA Archive, Photo by
Dennis Hance, Ref. nr. DHGB9990
p. 24 (bottom/onder) Mitchell Library,
Ref. nr. 1948/121

p. 28 Burak Pasin & Gül Kacmaz Erk
p. 34 Pierre Emonds, 1868. Bibliothèque de
l'Hôtel de Ville / Roger-Viollet

p. 40 Leah Mogk, Vesela Tabakova & Julia
Thiem, Gebäudelehre, RWTH Aachen, 2018
p. 42 Leah Mogk, Vesela Tabakova & Julia
Thiem, Gebäudelehre, RWTH Aachen, 2018
p. 43 Anna Hensel, Katharina Gioia Murek
en Elvira Weber, Gebäudelehre, RWTH
Aachen, 2018

p. 44 Leah Mogk, Vesela Tabakova & Julia
Thiem, Gebäudelehre, RWTH Aachen, 2018
p. 45 (top/boven) Clara Böhmer, Elise
Nguyen & Josephine Pleuser,
Gebäudelehre, RWTH Aachen, 2018

p. 45 (bottom/onder) Anna Kerfers & Julia
Kleinewietfeld, Gebäudelehre, RWTH
Aachen, 2018

p. 46 (top/boven) Sebastian Pellatz,
'Image Knowledge Gestaltung. An
Interdisciplinary Laboratory Cluster of
Excellence', Humboldt University Berlin,
2016

p. 46 (bottom/onder) Ava Mronz,
Leon Seibert & Philipp Runggaldier,
Gebäudelehre, RWTH Aachen, 2017

p. 52 Nitin Bathla

p. 60-66 Chair for Urban Design and
Urbanization, Dagmar Pelger, and Chair
of the Sociology of Planning and
Architecture, Emily Kelling, with Flavia
Bianu, Edda Brandes, Pauline Bruckner,
Almar de Ruiter, Valentin Dobrun, Finya
Eichhorst, Stefan File, Anne Gunia,
Christopher Heidecke, Dariya Kryshen,
Farina Runge, Alina Schütze, Lisa
Wagner, Jonas Wulf, TU Berlin 2018

p. 70 Léon Roger-Miles, Les Créateurs de
la Mode, 1910

p. 72 Léon Roger-Miles, Les Créateurs de
la Mode, 1910

p. 80 Andrea Bortolotti, Andrea Aragone,
Marco Ranzato

pp. 82-83 Andrea Bortolotti, Andrea
Aragone, Marco Ranzato

p. 88 (bottom/onder) Ciel Grommen, 2018
p. 92-96 Nadia Casabella & Jan Denoo

p. 116 (top/boven) Felixarchief Antwerpen
p. 116 (bottom/onder) Stadsarchief
Amsterdam

p. 118 (top/boven) André ver Elst,
Nieuw-Zemst in oude prenten, 1980
p. 118 (bottom/onder) Felixarchief
Antwerpen

p. 122 Landbouwleven

Design/ Vormgeving
martens and martens
Karel & Aagje Martens

Copy editing/ Tekstredactie
D'Laine Camp, Gerda ten Cate

Printing/ Druk
Wilco Art Books

Paper/ Papier
90 gr Schleipen 2.0 extra weiss
300 gr parelgrijs karton

Font/ Lettertype
Grotesque MT

Production/ Projectbegeleiding
Milou van Lieshout

Publisher/ Uitgever
nai010 publishers/uitgevers

Subscriptions and administration/
Abonnementenadministratie
Abonnementenland
De Trompet 1739
1967 DB Heemskerk
the Netherlands
Tel +31 (0)251 - 257924
www.aboland.nl

Subscriptions/ Abonnementen

OASE is published three times a year.
For subscriptions please contact the
administration. You can fill in the card
included in this issue or subscribe by
email, info@nai010.com. Subscriptions
are renewed automatically. If you wish to
cancel, please inform the administration
in writing 4 weeks before the end of the
subscription period. Prices are subject
to change.

OASE verschijnt drie keer per jaar.
Recht op reductie hebben: studenten aan
universiteiten en academies van bouw-
kunst, houders van CJP. Abonnementen
worden stilzwijgend verlengd. Opzeggingen
(uitsluitend schriftelijk) dienen 4 weken
voor afloop van de abonnementsperiode
in het bezit te zijn van de administratie.
Prijswijzigingen voorbehouden.

Subscriptions for three issues in Europe/
Abonnementenprijs voor drie nummers
in Europa

individuals/ particulieren	€ 65
organisations/ instellingen	€ 85
students/ studenten	€ 50

Abonnementenprijs voor drie nummers
in Nederland en België

particulieren	€ 55
instellingen	€ 80
studenten	€ 40

Subscriptions for three issues outside
Europe/Abonnementenprijs voor drie
nummers buiten Europa

Individuals/particulieren, organisations/ instellingen, students/studenten	€ 95
---	------

© 2019 nai010 publishers, Rotterdam
All rights reserved. No part of this
publication may be reproduced, stored in
a retrieval system, or transmitted in any
form or by any means, electronic,
mechanical, photocopying, recording or
otherwise, without the prior written
permission of the publisher.

For works of visual artists affiliated
with a CISAC-organization the copy-
rights have been settled with Pictoright
in Amsterdam. © 2019, c/o Pictoright
Amsterdam

nai010 publishers is an internationally
orientated publisher specialized in
developing, producing and distributing
books on architecture, visual arts and
related disciplines. www.nai010.com

It was not possible to find all the
copyright holders of the illustrations
used. Interested parties are requested
to contact nai010 publishers,
Korte Hoogstraat 31, 3011 GK Rotterdam,
the Netherlands, info@nai010.com

nai010 books are available internationally
at selected bookstores and from the
following distribution partners:

North, South and Central America-
Artbook | D.A.P., New York, USA,
dap@dapinc.com

Rest of the world - Idea Books,
Amsterdam, the Netherlands,
idea@ideabooks.nl

For general questions, please contact
nai010 publishers directly at
sales@nai010.com or visit our website
www.nai010.com for further information.

© 2019 nai010 uitgevers, Rotterdam
Behoudens de in of krachtens de
Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderin-
gen mag niets uit deze uitgave worden
verveelvoudigd, opgeslagen in een
geautomatiseerd gegevensbestand, of
op andere wijze, hetzij elektronisch, mecha-
nisch, door fotokopieën, opnamen of enige
andere manier, zonder voorafgaande
schriftelijke toestemming van de uitgever.
Voor zover het maken van reprografische
verveelvoudigingen uit deze uitgave is
toegestaan op grond van artikel 16 h
Auteurswet 1912 dient men de daarvoor
wettelijk verschuldigde vergoedingen te
voldoen aan de Stichting Reprorecht
(postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.
reprorecht.nl). Voor het overnemen van
gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezing-
en, readers en andere compilatiewerken
(artikel 16 Auteurswet 1912) kan men zich
wenden tot de Stichting PRO (Stichting
Publicatie- en Reproductierechten
Organisatie, postbus 3060, 2130 KB
Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

Van werken van beeldend kunstenaars
aangesloten bij een CISAC-organisatie
is het auteursrecht geregeld met
Pictoright te Amsterdam
© 2019, c/o Pictoright Amsterdam

Niet alle rechthebbenden van de gebruik-
te illustraties konden worden achter-
haald. Belanghebbenden wordt verzocht
contact op te nemen met nai010 uitgevers,
Korte Hoogstraat 31, 3011 GK Rotterdam,
info@nai010.com

nai010 uitgevers is een internationaal
georiënteerde uitgever, gespecialiseerd
in het ontwikkelen, produceren en
distribueren van boeken over architec-
tuur, beeldende kunst en verwante
disciplines. www.nai010.com

Voor informatie over verkoop en distri-
butie in Nederland en België, stuur een
e-mail naar sales@nai010.com of kijk op
www.nai010.com.

Printed and bound in the EU

The Metabolism of Tenement Towns on a Planet of Fast Fashion

Nitin Bathla

50

Het metabolisme van de arbeiderswijk in de wereld van snelle mode

Walking through the numerous villages and census towns embedded in Delhi's extended urban region feels like walking through Friedrich Engels's Manchester.¹ Masses of the working poor caught in the endless cycle of uneven development, trapped in but excluded from the metabolism of the networked city.

Kapashera, an agricultural settlement (*hera*) that came up on a patch of wild cotton (*kapas*) about four centuries ago, is still determined by the planetary circulation of cotton, its namesake. Having lost its agricultural significance, Kapashera has become a receptacle of the planetary metabolism of cotton. Processed cotton arrives in Kapashera from China, to be spun into textile and sewn into garments by labour migrants from Nepal, Bangladesh and Bihar, only to leave as fast fashion that is sent to the markets in Northern America and Western Europe.²

To allow this planetary flux of capital and cotton to go on unimpeded, the landowners of Kapashera pull cotton over everyone's eyes by turning the farms into labour housing one at a time – to extract rent from the labour of the migrant. The farms become multi-storey tenements, holding decks for worker's bodies that keep the

The Metabolism of Tenement Towns on a Planet of Fast Fashion/
Het metabolisme van de arbeiderswijk in de wereld van snelle mode
Nitin Bathla

Wanneer ik door de vele dorpen en zogenaamde *census towns* loop, die onderdeel zijn van Delhi's uitgestrekte stedelijke regio, waan ik me in het Manchester van Friedrich Engels.¹ Grote aantallen werkende armen zitten hier gevangen in een eindeloze cyclus van ad hoc stadsontwikkeling en zijn uitgesloten van het metabolisme van de netwerkstad.

Kapashera, een agrarische nederzetting (*hera*) die ongeveer vier eeuwen geleden op een veldje wilde katoen (*kapas*) is ontstaan, wordt nog steeds gedomineerd door het wereldwijd rondwentelende katoen waarnaar ze is vernoemd. Het dorp Kapashera, dat inmiddels zijn agrarische betekenis heeft verloren, is nu op het dieptepunt van de wereldwijde katoenstofwisseling beland. Bewerkt katoen komt uit China in Kapashera aan, wordt door arbeidsmigranten uit Nepal, Bangladesh en Bihar tot textiel gesponnen en tot kleding genaaid, en vertrekt vervolgens als snelle mode naar de markten in Noord-Amerika en West-Europa.²

Om deze wereldwijde stroom van kapitaal en katoen ongehinderd te laten verlopen, houden de landeigenaren van Kapashera iedereen voor het lapje door de boerderijen een voor een te

wheels of planetary capitalism turning, and the cycles of fast fashion churning.

In his essay 'Value of Everything', Jason Moore traces the crisis of present-day capitalism in its origins of racialised, gendered and sexualised violence and injustice. It is slave ship earth and not spaceship earth, Moore argues in the paper, drawing on the metaphor of the transport of African labour on slave ships that helped in the development of Primitive Capital.³

This model of 'othering', of racialised, gendered and sexualised exploitation that drives commodity cycles of planetary capitalism, still thrives today. Albeit, not all slave ships are waterborne, hundreds and thousands of them thrive on land, on the edges of cities, in special export zones and in industrial corridors. The compression

1 Friedrich Engels, *The Housing Question*. (New York: International Publishers, 1887), 103. The so-called census towns in India have an administrative meaning and refer to urban areas with 1) at least 5,000 inhabitants, 2) where at least 75 per cent of the male labour force is employed outside agriculture, and 3) a density of at least 400 inhabitants per km².

2 Jeroen Merk, *Stitching a Decent Wage across Borders* (Delhi: Asia Floor Wage Alliance, 2009), 29.

3 Jason W. Moore, 'The Value of Everything? Work, Capital, and Historical Nature in the Capitalist World-Ecology', *Review Fernand Braudel Center*, no. 3-4 (2014), 245-292.

51

verbouwen tot arbeiderswoningen, zodat ze huur kunnen vangen uit het werk van de migrant. De boerderijen veranderen in huurkazernes van meerdere etages, opslagplaatsen voor de lichamen van de arbeiders die de wielen van het wereldwijde kapitalisme en de cycli van de snelle mode draaiende houden.

In zijn essay 'Value of Everything' herleidt Jason Moore de crisis van het hedendaagse kapitalisme tot zijn oorsprong van geweld en onrecht op basis van ras, gender en sekse. Het gaat hier eerder om 'slavenschip aarde' dan om 'ruimteschip aarde', betoogt Moore in zijn essay, waarbij hij gebruik maakt van de metafoor van het vervoer van Afrikaanse slaven, dat de vorming van het primitieve kapitaal mogelijk maakte.³

1 Friedrich Engels, *The Housing Question* (New York: International Publishers, 1887), 103. De zogenaamde *census towns* in India hebben een administratieve betekenis en verwijzen naar stedelijke gebieden met 1) minstens 5.000 inwoners, 2) waar minstens 75 procent van de mannelijke beroepsbevolking buiten de landbouw werkzaam is en 3) met een dichtheid van minstens 400 inwoners per km².

2 Jeroen Merk, *Stitching a Decent Wage across Borders* (Delhi: Asia Floor Wage Alliance, 2009), 29.

3 Jason W. Moore, 'The Value of Everything? Work, Capital, and Historical Nature in the Capitalist World-Ecology', *Review Fernand Braudel Center*, nr. 3-4 (2014), 245-292.

STOWAGE OF A KALONIE PLANETARY FAST FASHION

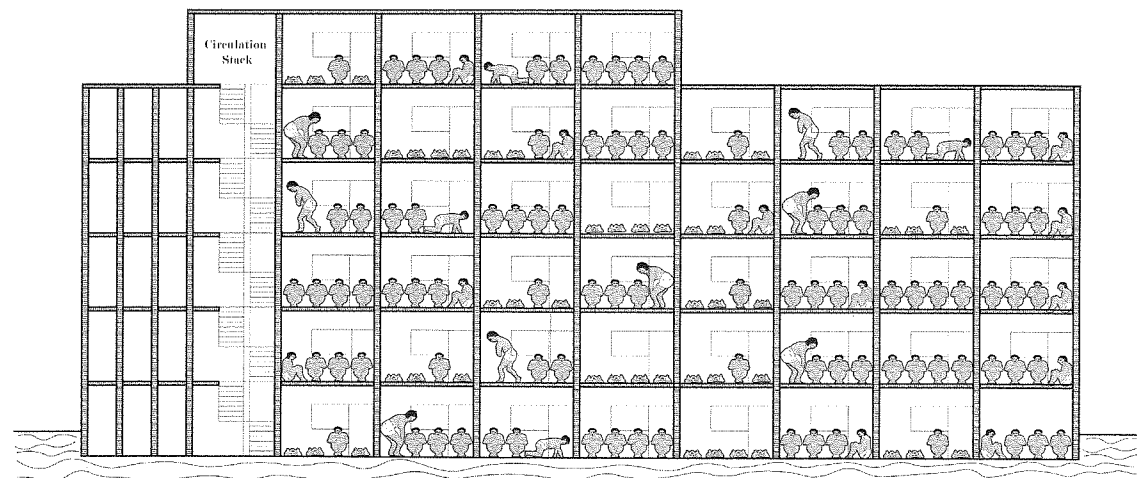
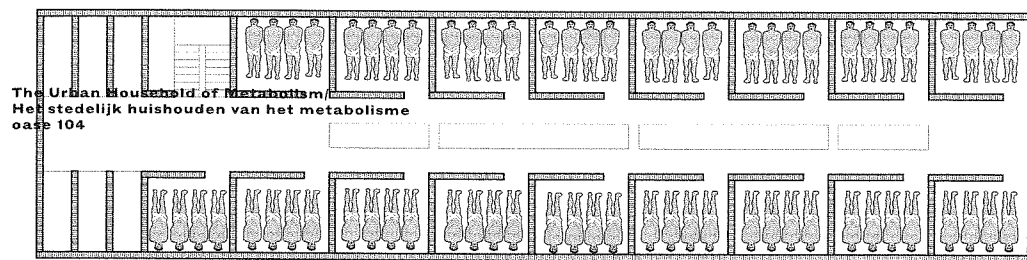

Fig. 1. CROSS-SECTION OF THE TENEMENT BLOCK
The Tenement Blocks are dense units, anywhere between 350 and 400 migrant bodies are compressed within them. They are colloquially referred to as Kalonie

The Urban Household of Metabolism/
Het stedelijk huishouden van het metabolisme
page 104

Fig. 2. PLAN OF A TYPICAL TENEMENT DECK
A typical deck consists of tightly packed 3 by 4 meter rooms that compresses between 60 & 70 migrant bodies altogether

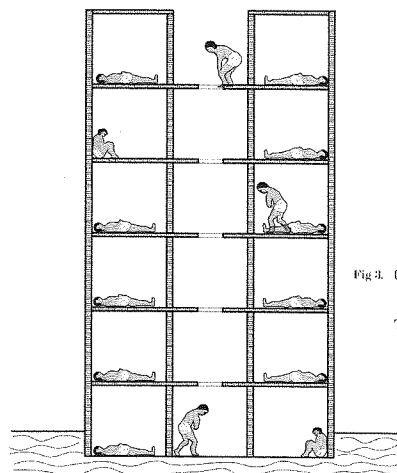
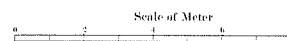

Fig. 3. CROSS-SECTION OF A TENEMENT BLOCK

The circulation also serving as ventilation is optimised for compressing migrant bodies

Note: The Kapashera Tenement Typology is the work of anonymous architects and builders. The typology, colloquially referred to as Kalonie becomes a means of distancing the 'other', the ethnic proletariat collectively referred to as Bihari.

Stowage of people in a tenement block (kalonie). Inspired by the etching of the slaveship *The Brookes*, 1788/
Opslag van mensen in een woonkazerne (kalonie). Geïnspireerd op een ets van het slavenschip *The Brookes*, 1788

of bodies, everyday exploitation and depravation are the traits they all have in common. This exploited group of 'ethnic others' in Kapashera, made up of the Nepali, Bangladeshi and Bihari, is referred collectively to as the 'Bihari'.

Kapashera, the unlikely product of planetary capital, is today a town of 10,000 landowners and 250,000 labour migrants, a 'tenement town' to borrow from Engels's *Wohnungsfrage*.⁴ A town for housing an ethnic proletariat, the Irish in the case of Manchester, and in Kapashera's case the 'Bihari'. Kapashera accommodates 250,000 labour migrants in an area of less than 1 km², the heaviness of its density a speckle in the sea of green for Delhi's bourgeoisie.

The heaviness of Kapashera's segregation is central to its unlikeliness, where paucity and affluence, openness and density, the poor Bihari and the Delhi bourgeoisie, agriculture and industry all exist side by side, feeding off each other, congruent yet neatly separated by thin walls.⁵ The tenements of Kapashera much like the famous Brooke's slave ship sails on a sea of green, a metaphor I employ in the adjacent diagram to express the violence and density of everyday life in the tenement.

The Metabolism of Tenement Towns on a Planet of Fast Fashion/
Het metabolisme van de arbeiderswijk in de wereld van snelle mode
Nitin Bathia

Dit model van *othering* (vervreemding), van uitbuiting op basis van ras, gender of sekse dat de motor is achter de cycli van het wereldwijde kapitalisme, gedijt nog steeds. Echter, niet alle slavenscheperen varen, want er leven ook honderdduizenden slaven op het land, aan de rand van steden, in speciale exportzones of industriële corridors. De samenklontering van lichamen, de dagelijkse uitbuiting en deprivatie zijn kenmerken die zij delen. In Kapashera staan deze uitgebuite 'etnische anderen' – Nepalezen, Bengalezen en Bihari – gezamenlijk bekend als 'Bihari'.

Kapashera, het onwaarschijnlijke product van het wereldwijde kapitaal, is vandaag de dag een stad met 10.000 landeigenaren en 250.000 arbeidsmigranten, een 'stad van huurkazernes', vrij naar Engels' *Wohnungsfrage*.⁴ Een stad voor de huisvesting van een etnisch proletariaat dus, zoals de leren destijds in Manchester, de Bihari vandaag in Kapashera. De stad herbergt de 250.000 arbeidsmigranten op een gebied van minder dan 1 km² – de enorme dichtheid niet meer dan een stip in een voor de burgerij van Delhi bedoelde zee van groen.

The tenement, colloquially referred to as the *kalonie* designed by the anonymous architects and builders of Kapashera, are decks of tightly organised rooms. The *kalonie*, usually six floors high, contain up to 20 rooms per floor, organised along narrow double-loaded corridors, which serve as the only open space. The tiny 3 x 4 m rooms are usually shared by four single men, or a family of four with a door and a small window serving as the only means of light and ventilation.

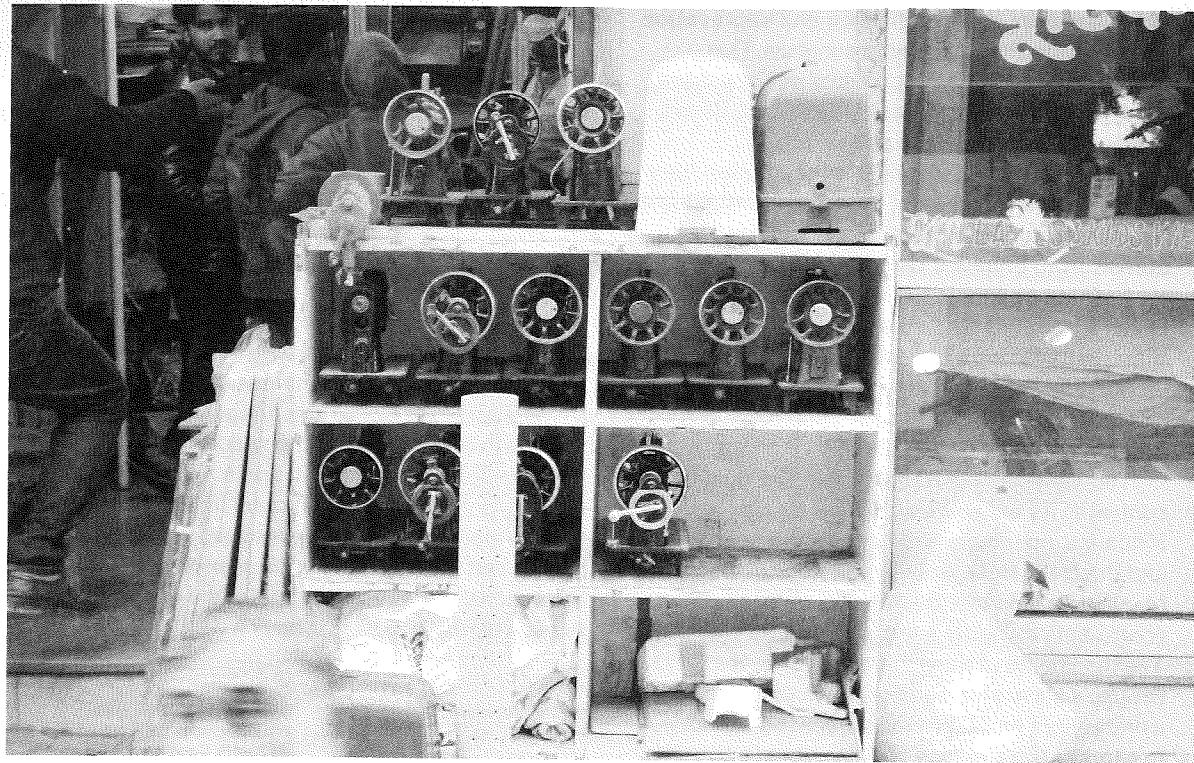
The migrants adapt to the dense reality of the *kalonie* and the tenement town. In the morning, the beds are rolled up, transforming the room into a living space, at dinnertime the pantry setup next to the window takes over the space, and at nighttime the beds are rolled out again. In between, the migrants work on the factory lines, stitching, measuring, guarding and sweeping, while the play of fast fashion commodities pulsates through the spaces of planetary capital. Pause, play and repeat, 12 hours a day, six days a week.

⁴ Engels, *The Housing Question*, op. cit. (note 1), 103.

⁵ Thomas Cowan, 'The Urban Village, Agrarian Transformation, and Renter Capitalism in Gurgaon, India.' *Antipode*, no. 50 (2018), 1244-1266.

⁴ Engels, *The Housing Question*, op. cit. (noot 1), 103.

⁵ Thomas Cowan, 'The Urban Village, Agrarian Transformation, and Renter Capitalism in Gurgaon, India.' *Antipode*, nr. 50 (2018), 1244-1266.

A pile of sewing machines at a training centre for labour migrants in Kapashera Delhi, January 2019/
Een stapel naaimachines in een opleidingscentrum voor arbeidsmigranten in Kapashera Delhi, januari 2019.

The Urban Household of Metabolism/
Het stedelijk huishouden van het metabolisme
case 104

54

3 x 4 m worden meestal gedeeld door vier mannen, of door een gezin van vier personen, waarbij de toegangsdeur en een bovenraam voor licht en ventilatie moeten zorgen.

De migranten leren zich aan te passen aan de dichte realiteit van de *kalonie* en het leven in de arbeiderswijk. In de ochtend worden de bedden opgerold, waardoor de kamer een leefruimte wordt; 's avonds wordt er een geïmproviseerde kookgelegenheid bij de deur opgesteld en 's nachts worden de bedden weer uitgerold. In de tussentijd werken de migranten aan de lopende band, of ze naaien, meten de stof af, controleren het naaiwerk en vegen, terwijl het spel van de snelle mode goederen door de wereldwijde pijplijn van het kapitaal stuwt. *Pause, play, repeat*, 12 uur per dag, zes dagen per week.

De massa huurkazernes van Kapashera vormt een eiland in de omringende zee van groene landbouwgrond. De nederzetting wordt bestuurd als een slavenschip waarop het doel per saldo nul is: het schamele salaris komt ongeveer overeen met de kosten van levensonderhoud. Van het maandloon van 130 euro gaat 45 euro op aan maandelijkse huur, nog eens 15 euro aan elektriciteit, water en riolering en de rest aan eten en

boodschappen. Wat in de *kalonie* wordt verdiend, moet aan het leven in de *kalonie* worden uitgegeven, grapt een landeigenaar tegen me. De migranten blijven zo gevangenen in Kapashera's sombere dichtheid.

De overeenkomst tussen de *kalonie* en haar extractieve metabolisme en de 'katoensloppen' van het Britse Manchester van anderhalve eeuw geleden brengt in herinnering dat de arena waarin het huisvestingsvraagstuk zich afspeelt voortdurend verschuift.⁶ Het is een terrein dat het wereldwijde metabolisme van goederen zoals snelle mode in gang zet. Arbeiderswijken zoals Kapashera en de *kalonies* waaruit ze bestaan zijn een ongemakkelijk monument van die wereldwijde stofwisseling. Het is het metabolisme van een goederenfetisjisme dat, in een onverzadigbaar verlangen van het kapitaal naar exponentiële groei, mensen en plaatsen onteigent, ontkracht en verslindt.

Vertaling: InOtherWords, Maria van Tol

The flock of tenement ships that make up Kapashera have no anchorage in the sea of green of the farmlands around it. A slave ship where zero sum is the end game, the precarious wages closely aligned with the cost of living. Of the monthly wage of 130 euros, 45 euros goes towards the monthly rent, another 15 euros is used for electricity, water and sewage, and the rest is spent on food and groceries. What is earned off the *kalonie* must be spent on living in the *kalonie*, a landowner quipped, making the migrants the captives of Kapashera's gloomy density.

The resonance of the *kalonie* and its extractive metabolism with the 'cotton slums' of Engels's Manchester a century and a half ago, stand as a reminder to the ever-moving terrain of 'the housing question'.⁶ A terrain that the planetary metabolism of commodities, such as fast fashion, produces. Tenement towns like Kapashera and the *kalonies* they contain stand as an uncomfortable monument to that planetary metabolism. It is the metabolism of commodity fetishism that dispossesses, disempowers and devours people and places in capital's insatiable desire for exponential growth.

The Metabolism of Tenement Towns on a Planet of Fast Fashion/
Het metabolisme van de arbeiderswijk in de wereld van snelle mode
Nitin Bathia

55

6
Tristram Hunt, *The Frock-Coated Communist: The Revolutionary Life of Friedrich Engels* (Londen: Allen Lane, 2009), 78; Neil Smith, 'The Housing Question Revisited', *ACME: An International Journal for Critical Geographies*, jrg. 15 (2016) nr. 3, 679-683.

6
Tristram Hunt, *The Frock-Coated Communist: The Revolutionary Life of Friedrich Engels* (Londen: Allen Lane, 2009), 78; Neil Smith, 'The Housing Question Revisited', *ACME: An International Journal for Critical Geographies*, vol. 15 (2016) no. 3, 679-683

Andrea Aragone

— holds an MA in Architecture, Urbanism and Building Sciences from Delft University of Technology and is a researcher with primary interests in urban transformations and socioecological processes. A member of Latitude Platform for Urban Research and Design since 2012, he has worked on the relationship between urban transformations and water dynamics as well as on local and regional planning, participatory design and waste management.

— heeft een master in architectuur, stedenbouw en bouwkunde van de TU Delft. Als onderzoeker is hij primair geïnteresseerd in stedelijke transformatie en sociaal-ecologische processen. Sinds 2012 werkt hij bij de non-profit organisatie Latitude – platform for urban research and design, gevestigd in Brussel. Hij houdt zich bezig met de relatie tussen stedelijke transformatie en waterdynamiek, en verder met lokale en regionale planning, participatief ontwerp en afvalbeheer.

Nitin Bathla

— is an architect, artist, researcher and educator based at the ETH Zurich where he is currently pursuing his PhD. Nitin's work focuses on labour migration and on land ecology in the extended urban region of Delhi. Aside from academic writing, Nitin works on filmmaking and community art projects.

— is architect, kunstenaar, onderzoeker en docent aan de ETH Zürich, waar hij momenteel zijn doctoraat voorbereidt. Bathla's werk richt zich op arbeidsmigratie en ecologie in de grootstedelijke regio rond New Delhi. Behalve het schrijven van academische teksten werkt Nitin aan filmprojecten en projecten voor gemeenschapskunst.

Andrea Bortolotti

— is an architect and PhD candidate at the Faculty of Architecture La Cambre-Horta of Brussels (ULB). His research activity is framed within the Metrolab Brussels project (ULB/UCL) and the Environment Brussels agency, and it deals with solid urban waste management, treatment and the politics of waste recycling in Brussels. Since 2011 he is part of the Latitude Platform.

— is architect en afgestudeerd aan de Faculté d'Architecture La Cambre-Horta (Université Libre de Bruxelles/ULB). Zijn onderzoeksactiviteiten vallen binnen het project Metrolab Brussel (ULB en University College London/UCL) en de overheidsinstantie Leefmilieu Brussel. Zijn onderwerp is het beheer, de verwerking en de politiek van afvalrecyclage in Brussel. Sinds 2011 maakt hij deel uit van de non-profit organisatie Latitude – platform for urban research and design, gevestigd in Brussel.

Nadia Casabella,

— is an engineer-architect (Barcelona, Polytechnic University, 1997) with a Master's degree in Regional and Urban Planning (London, London School of Economics, 2004). She is an adjunct professor at the ULB Faculty of Architecture (since 2009) and co-initiated the research laboratory LoUlsE (in 2011). With Bert Gellynck she is cofounder of the practice *1010 architecture urbanism*. She writes and lectures on topics dealing with urban design and circular metabolisms.

— is ingenieur-architect (Barcelona, Polytechnische Universiteit, 1997) met een master in regionale planning en stedenbouw (London School of Economics/LSE, 2004). Ze is universitair hoofddocent aan de Faculté d'Architecture La Cambre-Horta (Université Libre de Bruxelles/ULB) en was mede-initiatiefnemer binnen de Faculté d'Architecture La Cambre-Horta van het onderzoekslaboratorium LoUlsE (sinds 2011). Samen met Bert Gellynck richtte ze het bureau 1010 architecture urbanism op. Ze schrijft en doceert over onderwerpen die te maken hebben met stedenbouw en circulair metabolisme.

Koenraad Danneels

— is a PhD-researcher in the field of Urbanism and Spatial Planning at the University of Antwerp. His research focuses on the history of landscape architecture and urbanism in relation to biology, engineering and ecology in Belgium. In his doctoral research he tries to get a grip on the complex translation of ideas from the sciences to urbanism, and back.

— werkt aan een doctoraat bij de vakgroep Stedenbouw en Ruimtelijke ordening van de Universiteit Antwerpen. Zijn onderzoek richt zich op de geschiedenis van de landschapsarchitectuur en stedenbouw in relatie tot biologie, ingenieurskunde en ecologie in België. In zijn proefschrift probeert hij greep te krijgen op de complexe vertaling van ideeën uit de wetenschap naar de stedenbouw – en terug.

Michiel Dehaene

— is associate professor in the department of Architecture and Urban Planning, Ghent University, where he teaches courses in urban analysis and design. His work focuses on the epistemology of urbanism and the relation between urbanism, ecology and urbanization. With Chiara Tornaghi he is the principal investigator in an international research project 'Urbanising in Place' on agroecological urbanism.

— is universitair hoofddocent stedenbouw aan de vakgroep Architectuur en Stedenbouw van de Universiteit Gent waar hij colleges geeft over stadsanalyse en stadsontwerp. Zijn werk richt zich op de epistemologie van de stedenbouw en de relatie tussen stedenbouw, ecologie en verstedelijking. Met Chiara Tornaghi leidt hij een internationaal onderzoeksproject 'Urbanizing in Place' met als thema agro-ecologische stedenbouw.

Jan Denoo

— studied Agogical Sciences and Urban Studies at the Vrije Universiteit Brussel, the Université Libre de Bruxelles and COSMOPOLIS (Centre for Urban Research at the ULB). As a part of Endeavour, a platform for sociospatial innovation, Jan rethinks, designs and guides alternative modes of urban change. He is also a member of the board of Artforum, Urban Woorden and Grondplan.

— studeerde Agogische Wetenschappen en Urban Studies aan de Université Libre de Bruxelles/ULB en COSMOPOLIS (Centre for Urban Research aan de ULB). Als deel van 'Endeavour', een platform voor sociaal-ruimtelijke innovatie, houdt Denoo zich bezig met het opnieuw overdenken, ontwerpen en begeleiden van alternatieve vormen van stedelijke verandering. Denoo zit voorts in de besturen van Artforum, Urban Woorden en Grondplan.

Gül Kacmaz Erk

— is a lecturer and course leader in Architecture at Queen's University Belfast. She has worked and done research at Middle East Technical University, International Technical University and Delft University of Technology, among others. Her research is on cinema, representation, migration, memory and education. She leads the CACity research group (www.cacity.org) and conducts urban filmmaking workshops.

— geeft les en is verantwoordelijk voor de architectuurcolleges aan Queen's University Belfast. Ze heeft gewerkt en onderzoek verricht aan o.a. de Middle East Technical University (Ankara), de International Technical University (San Jose, CA) en de TU Delft. Haar onderzoek richt zich op film, representatie, migratie, geheugen en onderwijs. Ze leidt de CACity onderzoeksgroep (www.cacity.org) en geeft workshops over het maken van stadfilms.

Ludo Groen

— is an architect and researcher at The Berlage Center for Advanced Studies in Architecture and Urban Design, Delft, and at the Research & Development department at Het Nieuwe Instituut, Rotterdam. He recently designed the exhibition 'Stucco Storico' in Bureau Europa, Maastricht, and was co-exhibitor at the Latvian pavilion at the 2018 Venice Architecture Biennale. His articles are published in *Necessarily Eurometropolitan* and in *DUE*, a publication by the Architectural Association.

— is architect en onderzoeker bij het Berlage Center for Advanced Studies in Architecture and Urban Design, Delft en bij de afdeling Onderzoek & Ontwikkeling van Het Nieuwe Instituut, Rotterdam. Onlangs ontwierp hij de tentoonstelling 'Stucco Storico' in Bureau Europa, Maastricht, en was hij mede-exposant in het Letse paviljoen op de architectuurbiennale van Venetië in 2018. Zijn artikelen werden gepubliceerd in *Necessarily Eurometropolitan* en in *DUE*, een publicatie van de Architectural Association.